

Половінкіна Яна Юріївна
Студентка 2 року магістратури 2 групи
Факультету економіки та права
Харківський національний
економічний університет імені
Семена Кузнеця

Науковий керівник: к. е. н., доцент
Іпполітова Інна Ярославовна
Харківський національний
економічний університет імені
Семена Кузнеця

ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ ЗБАЛАНСОВАНОЇ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Сучасне вирішення основних проблем в економіці підприємств ґрунтується на впровадженні нових методів управління. Впровадження збалансованої системи показників (ЗСП) як інструменту управління дає можливість системно активізувати функції управління, спрямовані на вирішення існуючих проблем в управлінні підприємством. Крім фінансових показників, ЗСП містить показники, котрі характеризують ключові сфери діяльності підприємства, від яких залежить успішна реалізація стратегії його функціонування на ринку. Це відокремлює ЗСП як підґрунтя оцінки діяльності підприємства в сучасних умовах.

Збалансованій системі показників в теоретичному та практичному аспекті присвячено багато праць вітчизняних та зарубіжних авторів. Серед них необхідно виділити роботи таких зарубіжних дослідників, як Каплан Роберт С. [2], Нортон Дейвід [2], Пол Р. Нівен [5], Парменгер Д [6], Рамперсанд К. [7]. Серед вітчизняних науковців це питання розкрито в працях: Гершун А. М. [1], Кизим М. О. [4], Пилипенко А. А. [4], Зінченко В. А. [4].

Метою роботи є визначення можливостей застосування збалансованої системи показників в оцінці ефективності управління підприємством та переваги використання даної системи у діяльності підприємства.

Одним з основних елементів збалансованої системи показників є визначення та документування причинно-наслідкових зв'язків між окремими стратегічними цілями.

Збалансована система показників представляє собою не тільки систему виміру ефективності діяльності компанії в стратегічному фокусі, але і повнофункціональну систему управління компанією.

Існує п'ять моделей збалансованої системи: ЗСП Нортон-Каплана, ЗСП Майсела, ЗСП+EVA, Піраміда ефективності та EP2M.

Каплан і Нортон запропонували доповнити фінансові показники даними, що відображають задоволеність клієнтів, внутрішні бізнес-процеси і здатність компанії розвиватися і зростати. В системі збалансованих показників пропонується розглядати організацію з точки зору чотирьох перспектив, розробляти кількісні показники, збирати дані і аналізувати їх відповідно до кожної з цих перспектив: фінанси, клієнти, процеси, співробітники.

Стратегічні показники можна розглядати як ланцюг взаємозалежних цілей чотирьох складових збалансованої системи показників, побудований на причинно-наслідкових зв'язках. Нортон і Каплан представили загальну взаємодію цих зв'язків у вигляді стратегічної карти (рис. 1). На найнижчому рівні карти знаходиться проекція «Співробітники», бо саме вони є ключовими факторами у досягненні цілей другої проекції – «Процеси». Якість на рівні співробітників і внутрішніх процесів формує ставлення клієнтів до організації. Тому наступним на стратегічній карті зображуються цілі проекції «Клієнти». А вже сукупність всіх трьох проекцій формує фінансові результати діяльності. Тому на найвищому рівні на стратегічній карті розташована проекція «Фінанси».

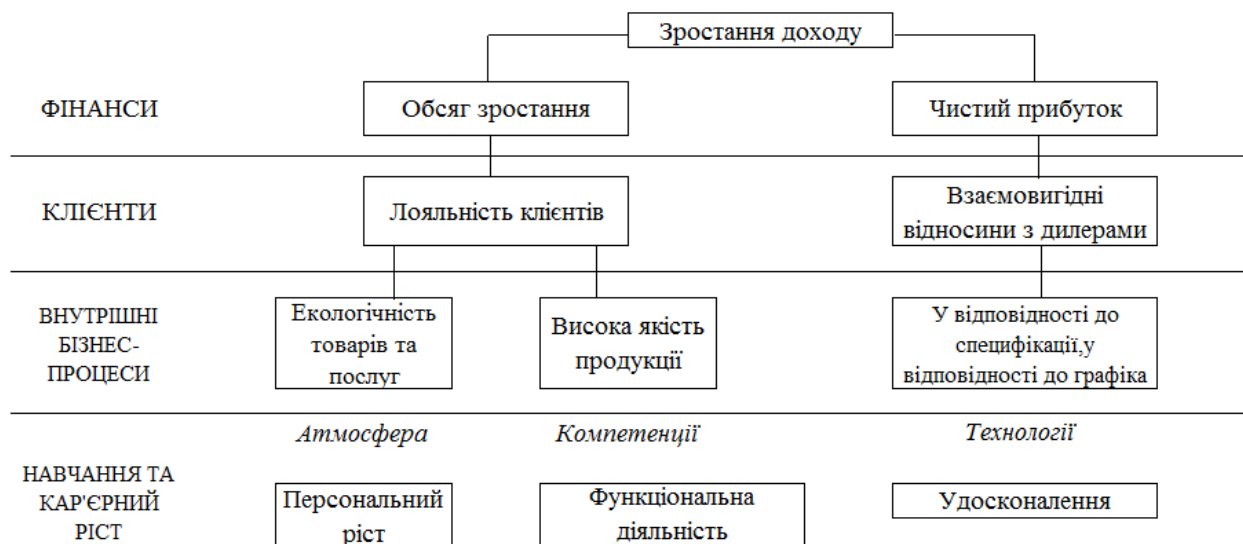

Рис. 1. Модель побудови стратегічної карти для підприємства [3]

Стратегічна карта деталізує систему показників, ілюструючи динаміку стратегічного розвитку і роблячи чіткішим фокус на основні напрями. Це відсутній до цих пір зв'язок між формулюванням стратегії і її втіленням.

Досвід провідних закордонних компаній показав, що ЗСП – не тільки система, спрямована на підвищення операційної ефективності (покращення якості продукції, зниження вартості, тривалості виробничого циклу тощо), а й інструмент управління стратегією.

Побудова карти стратегії є першим результатом в процесі створення ЗСП, що має самостійну цінність.

Збалансована система показників полягає в дії механізму взаємозв'язку між кількісними та якісними показниками, стратегічним і операційним рівнями управління, минулими й майбутніми результатами, а також внутрішніми й зовнішніми аспектами діяльності підприємства.

Використання систем стратегічного управління дозволить більш повно реальне положення речей. Найбільш перспективною концепцією є BCS-модель, яка дозволяє транслювати конкретну діяльність і стратегію в достатньо повному наборі показників, які фактично утворюють систему стратегічного контролю та управління. Використання ЗСП у системі стратегічного управління на підприємстві дозволить підвищити ефективність стратегічного управління на всіх його етапах: починаючи від здійснення стратегічного аналізу, розробки стратегії, реалізації стратегії та закінчуючи здійсненням стратегічного контролю.

ЗСП здобула широкого застосування у всьому світі. Сьогодні робляться спроби адаптувати цю систему до специфіки некомерційних організацій, що не передбачалося авторами методики. Такі спроби показали ефективність ЗСП і в цьому секторі економіки. Це розкриває великі горизонти досліджень.

Література:

1. Гершун А. Разработка сбалансированной системы показателей / А. Гершун, Ю. Нефедьева. – М. : ИНФРА-М, 2005. – 230 с.
2. Каплан Р. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию / Р. Каплан, Д. Нортон. – [2-е изд., испр. и доп.]. – М. : ЗАО "Олимп-Бизнес", 2008. – 320 с.
3. Каплан Роберт С. Стратегические карты: трансформация нематериальных активов в материальные результаты / Роберт С. Каплан, Дейвид П. Нортон ; пер. с англ. – М. : Олимп-Бизнес, 2005. – 482 с.
4. Кизим М.О. Збалансована система показників: Монографія / М. О. Кизим, А. А. Пилипенко, В. А. Зінченко – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2007. – 192 с.
5. Нивен Пол Р. Діагностика збалансованої системи показників: Підтримуючи максимальну ефективність / Пер. з англ.; [За наук. ред. М. Горського]. – Дніпропетровськ: Баланс Бізнес Букс, 2006. – 256 с.
6. Пармендер Д. Ключевые показатели эффективности / Д. Пармендер; пер. с англ. – М. : Олимп-Бизнес, 2008. – 288 с.
7. Рамперсад К. Хьюберт Универсальная система показателей деятельности: Как достигать результатов, сохраняя целостность, Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 352 с.